

přeměna však nastati může i bez vůle nebo proti vůli některého kontrahenta, tak zvláště při postupu (cessi). Přeměna nastati může dále mezi týmiž kontrahenty nebo i tak, že přibude jistá osoba třetí — nový věřitel nebo nový dlužník. Ve smyslu zákona nastává přeměna, jestliže buďto co do kontrahentů nebo předmětu smlouvy nebo právního důvodu uskuteční se změna v dotyčném poměru právním.

II. Z uvedeného vyplývají i různé druhy přeměny. Při přeměně právního důvodu nebo pohledávky nastupuje novace; rovněž i při narovnání, kdež sporný předmět nebo právní důvod neb obojí přeměny doznati může. Naproti tomu jsou postup (cesse) a poukaz (assignace) přeměnou právních poměrů způsobenou změnou kontrahentů, při cessi věřitele, při poukazu dlužníka.

III. Jest ještě otázka, zda a pokud přeměna působí zrušení práv a závazků. V té příčině nelze úplně souhlasiti se Stubenrauchem, neboť podotýká, že při přeměně právo o sobě dále trvá; naopak může i při přeměně takový poměr právní vzniknouti, že posavadní právo úplně zaniká a novým jest nahrazeno. Přeměna není tedy v mnohých případech ničím jiným než zrušením posavadních práv a závazků a založením nových poměrů právních.

Přeměna trestu viz Tresty.

Přepych a daň z přepychu.

Přepychem, předměty přepychu jsou jednotlivé věci sloužící blaho-bytu nebo zpříjemnění, pokud se týká, ozdobě; daň vybíraná z těchto předmětů jest pak daní z přepychu. Dělí se pak v daň přímou a nepřímou; přímé daně z přepychu jsou vlastními daněmi z přepychu v užším slova smyslu a vybírají se od držitele předmětů přepychových, kdežto nepřímé daně z přepychu jsou t. zv. daněmi spotřebními a vyměřují i vybírají se dle zásad o těchto daních platných, tedy ve formě cla, daně potravní atd. Přímé daně z přepychu označují se tudíž právem jako přímá daň přepychová a dělí se dle předmětů, ze kterých se platí, na daň z kočárů, koní, služebnictva, z nádobí zlatého a stříbrného, z her, kulečnicků atd. Věda finanční neupírá sice státu právo vymáhati daň z přepychu, avšak z nejednoho důvodu brojí proti této dani z ohledu na účelnost, a to předkem pro nepatrný a nejistý výnos, uváží-li se zejména nepoměrně značné náklady, které stojí vybírání, kontrola a potřebné k tomu orgány. Ve starších dobách, kde se hledělo zameziti přepychu zákazy a tresty, neměla daň z přepychu sice nynější formy své, nýbrž byla ukládána ve formě peněžitých pokut. Než jako nedá se potlačiti přepych ani samými zákony, tak i k nevalným výsledkům vedly veškery pokusy zavésti daň z přepychu.

Finanční věda nepřeje dani z přepychu i z toho důvodu, že daní touto postižen jest toliko nepatrný počet zámožných osob přepychu se oddávajících, kdežto převážná část ostatních daní této nepodléhá.

Daně z přepychu pochodí z Italie, odkudž dostaly se do Holandska, kdež proklestily si cestu idee finančníka Gogela o zavedení daně z koní a čeládky. Značného rozšíření nabyly pak daně z přepychu v Anglii a Francii. V Rakousko-Uhersku zavedena byla v 17. stol. pro určité účely, jmenovitě pro káznici a chudobinec ve Vídni daň každoročně odváděná z veřejných kulečnicků a jiných her, později též daň z povozů. V Uhersku byla daň z mužských služebníků, kulečnicků, heren a povozů k osobní po-

třebě, jakož i z jízdeckých koní. Jakousi daní z přepychu jest i daň ze psů — jakkoli se namnoze proti ní brojí, — která se vybírá jakožto obecní dávka ve větších obcích Rakouska (viz čl. Daň ze psů). Vede se živý spor o to, zda má být vymáhána daň přepychová, a zda tvořiti má vůbec část příjmů státních. Zkušenost svědčí rozhodně pro náhled, že daň z přepychu tam, kde má býti zavedena — jak tomu jest právě v Itálii a Anglii — ponechána býti má obcím, ježto stěží dala by se uložiti všeobecná daň venkovu i městům, neboť povozy, koně, čeledi nejsou v hospodářství předmětem přepychu, nýbrž jest jich nezbytně potřebí ku provozování a hospodářství a ostatních hospodářských odvětví. Již z této okolnosti patrně, že daň z přepychu nemůže být všeobecnou daní státní, nýbrž dá se jen ve větších městech zavedti jakožto daň obecní.

Přerušeni a klid řízení.

I. Pojem.

Přerušeni řízení nazývá se naprosté zastavení projednávání právní rozepře nastávající buď po zákonu, vzešla-li nějaká překážka možnost správného řízení vylučující nebo z nařízení soudcova, jestli jeví se zastavení to k cíli opatření bezpečného podkladu pro rozhodování potřebným nebo účelným.

Klidem řízení jest zastavení jednání nastávající na dobu nejméně 3 měsíců se srovnalé vůle obou procesních stran buď výslovně projevené nebo mlčky nepoužitím práva jednati na jevo dané (§§ 155 a násl., 152, 190, 309, 393 a §§ 168—170 c. ř. s.).

Rozdíl mezi přerušeni řízení a klidem spočívá:

1. v důvodu,
2. v trvání,
3. v účincích,
4. v počátku,
5. ve způsobu pokračování v řízení.

Ad 1. Přerušeni řízení má vždycky svůj základ v překážce, jež řádné, úplné nebo správné rozhodnutí vůbec vylučuje nebo alespoň podstatně stěžuje. Důvodem klidu řízení jest vylučně jen vůle procesních stran. (Srvn. ustanovení shora citovaná.)

Ad 2. Přerušeni řízení trvá po dobu, dokud překážka přerušeni toto způsobivší není odstraněna (§ 164 c. ř. s.), klid řízení po dobu stranami smlouvenou, nejméně však tři měsíce (§ 168 c. ř. s.).

Ad 3. Přerušeni se zastavuje běh i tak zvaných lhůt konečných, kdežto klid řízení na lhůty tyto účinku nemá; přerušeni nejsouc závislo na vůli stran, nevylučuje přetržení promlčení zažalovaného nároku, kdežto klid, jsa nepokračováním ve sporu, žalobě účinek přetrhující promlčení dle § 1497 o. o. z. odjímá. Účinky přerušeni nastávají následkem překážky, která brání stranám i soudu v rozepři náležitě pokračovati. Jestliže tudíž strany přes to v obapolném srozumění nějaký úkon v procesu po dobu trvání přerušeni předsevzmou, jest úkon ten platným i účinným, rovněž jako má účinek úkon soudem předsevzatý, proti němuž se strany neohradí. Při klidu nastávají účinky ony obligatorně, po zákonu i proti vůli stran a nemohou tudíž ani ve vzájemném srozumění býti vyloučeny. (Srvn. Neumann: Comm. str. 433.)

Ad 4. Přerušeni řízení začíná ve všech případech, kdy v přímém předpisu zákona se zakládá, ihned tím okamžikem, kdy překážka řízení